



EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.5.2020.
COM(2020) 525 final

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

**o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2020. i davanje mišljenja Vijeća o
Programu stabilnosti Slovačke za 2020.**

Preporuka za

PREPORUKU VIJEĆA

o Nacionalnom programu reformi Slovačke za 2020. i davanje mišljenja Vijeća o Programu stabilnosti Slovačke za 2020.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika¹, a posebno njezin članak 5. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Komisija je 17. prosinca 2019. donijela Godišnju strategiju održivog rasta i time označila početak Europskog semestra 2020. za koordinaciju ekonomskih politika. Posebnu je pozornost posvetila europskom stupu socijalnih prava, koji su Europski parlament, Vijeće i Komisija proglasili 17. studenoga 2017. Komisija je 17. prosinca 2019. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja, u kojemu se Slovačka navodi kao jedna od država članica za koju nije potrebno provesti detaljno preispitivanje. Istog je dana Komisija donijela i preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja.
- (2) Izvješće za Slovačku² za 2020. objavljeno je 26. veljače 2020. U izvješću je ocijenjen napredak Slovačke u smislu preporuka za Slovačku koje je Vijeće donijelo 9. srpnja 2019.³, mjera poduzetih nakon preporuka donesenih prethodnih godina te napredak Slovačke u ostvarenju njezinih nacionalnih ciljeva strategije Europa 2020.
- (3) Svjetska zdravstvena organizacija službeno je 11. ožujka 2020. proglasila globalnu pandemiju bolesti COVID-19. Pandemija je ozbiljna javnozdravstvena kriza koja pogađa građane, društva i gospodarstva. Veliko je opterećenje za nacionalne zdravstvene sustave, uzrokuje poremećaje u globalnim lancima opskrbe, kolebanja na

¹ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

² SWD(2020) 524 final.

³ SL C 301, 5.9.2019., str. 117.

financijskim tržištima, šokove potražnje potrošača i negativno utječe na razne sektore. Ugrožava radna mjesta, dohotke radnika i poslovanje poduzeća. Uzrokovala je snažan gospodarski udar čije se ozbiljne negativne posljedice već osjećaju u Europskoj uniji. Komisija je 13. ožujka 2020. donijela Komunikaciju⁴ u kojoj je pozvala na koordiniran gospodarski odgovor na krizu suradnjom svih dionika na nacionalnoj razini i na razini Unije.

- (4) Više država članica proglasilo je izvanredno stanje ili je uvelo izvanredne mjere. Sve izvanredne mjere trebale bi biti strogo proporcionalne, nužne, ograničena trajanja i u skladu s europskim i međunarodnim standardima. Trebale bi biti predmet demokratskog nadzora i neovisnog sudskog preispitivanja.
- (5) Komisija je 20. ožujka 2020. donijela Komunikaciju o aktivaciji opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu⁵. Ta klauzula olakšava koordinaciju proračunskih politika u vrijeme ozbiljnog gospodarskog pada, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 1., članku 6. stavku 3., članku 9. stavku 1. i članku 10. stavku 3. Uredbe (EZ) 1466/97 te članku 3. stavku 5. i članku 5. stavku 2. Uredbe (EZ) 1467/97. Komisija je u Komunikaciji Vijeću iznijela stajalište da trenutni uvjeti dopuštaju aktivaciju te klauzule zbog očekivanog ozbiljnog gospodarskog pada prouzročenog pandemijom bolesti COVID-19. Ministri financija država članica složili su se 23. ožujka 2020. s Komisijinom procjenom. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju dopušta se privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju, pod uvjetom da se time srednjoročno ne ugrozi fiskalna održivost. Vijeće na preporuku Komisije može za korektivni dio donijeti i odluku o usvajanju revidirane fiskalne putanje. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju ne obustavljaju se postupci u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, nego se državama članicama omogućuje da odstupe od proračunskih zahtjeva koji bi se obično primjenjivali, a Komisiji i Vijeću da u okviru Pakta poduzmu potrebne mjere za koordinaciju politika.
- (6) Nužno je kontinuirano djelovanje radi ograničenja i nadzora širenja pandemije, povećanja otpornosti nacionalnih zdravstvenih sustava, ublažavanja socioekonomskih posljedica mjerama potpore poduzećima i kućanstvima te radi uvođenja adekvatnih zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta na radnom mjestu u cilju nastavka gospodarske aktivnosti. Unija bi trebala u cijelosti iskoristiti razne instrumente koji su joj na raspolaganju i tako poduprijeti napore država članica u tim područjima. Istodobno bi države članice i Unija, izvlačeći pouke iz krize, trebale surađivati na pripremi mjera potrebnih za povratak na normalno funkcioniranje naših društava i gospodarstava te na održiv rast, koje bi među ostalim uključivale zelenu tranziciju i digitalnu transformaciju.
- (7) Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 naglasila je fleksibilnost koju jedinstveno tržište nudi radi prilagodbe u izvanrednim situacijama. Međutim, da bi se osigurao brz i neometan prelazak na fazu oporavka i slobodnog kretanja robe, usluga i radnika, izvanredne mjere koje sprječavaju normalno funkcioniranje jedinstvenog tržišta moraju se ukinuti čim prestanu biti neophodne. Aktualna je kriza pokazala da su u zdravstvu potrebni planovi pripravnosti za krizne situacije, uz poboljšane strategije nabave, diversificirane lance opskrbe i strateške rezerve osnovne medicinske opreme. Ključni su to elementi za izradu širih planova pripravnosti za krizne situacije.

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

- (8) Zakonodavac Unije već je izmijenio relevantne zakonodavne okvire⁶ kako bi se državama članicama omogućilo da sva neiskorištena sredstva iz europskih strukturnih i investicijskih fondova mobiliziraju za ublažavanje izvanrednih posljedica pandemije bolesti COVID-19. Te će izmjene osigurati dodatnu fleksibilnost, ali i znatno jednostavnije i povezanije procedure. Kako bi ublažile pritisak na novčane tokove, države članice u obračunskoj godini 2020.–2021. mogu iskoristiti i stopu sufinanciranja sredstvima iz proračuna Unije od 100 %. Slovačka se potiče da u cijelosti iskoristi te mogućnosti i tako pomogne najugroženijim građanima i sektorima.
- (9) Socioekonomske posljedice pandemije vjerojatno će se nejednako osjetiti u slovačkim regijama zbog različitih obrazaca specijalizacije i infrastrukturnih razlika. To znači da postoji znatan rizik od povećanja regionalnih razlika u Slovačkoj, posebno između glavnog grada i zapadne Slovačke, s jedne strane, te istočne i jugoistočne Slovačke, s druge strane. Među ostalim zbog rizika od privremenog prekida procesa konvergencije među državama članicama, na postojeću je situaciju nužno odgovoriti ciljanim politikama.
- (10) Slovačka je 18. svibnja 2020. dostavila Nacionalni program reformi za 2020. i Program stabilnosti za 2020. Kako bi se uzela u obzir njihova povezanost, programi su ocijenjeni istodobno.
- (11) Na Slovačku se trenutačno primjenjuje preventivni dio Pakta o stabilnosti i rastu.
- (12) Vijeće je 13. srpnja 2018. preporučilo Slovačkoj da osigura da stopa nominalnog rasta neto primarnih državnih rashoda⁷ u 2019. ne premaši 4,1 %, što odgovara godišnjoj strukturnoj prilagodbi od 0,5 % BDP-a. Ukupna Komisijina ocjena potvrđuje značajno odstupanje od preporučenog kretanja prilagodbe prema ostvarenju srednjoročnog strukturnog cilja u 2019. te u 2018. i 2019. kad se zajedno uzmu u obzir. Međutim, budući da je aktivirana opća klauzula o odstupanju, daljnji koraci za Slovačku u okviru postupka zbog značajnog odstupanja nisu opravdani.
- (13) Vlada u svojem Programu stabilnosti za 2020. planira da će se ukupni saldo od deficita od 1,3 % BDP-a u 2019. pogoršati na deficit od 8,4 % BDP-a u 2020. Predviđa se smanjenje deficita na 4,9 % BDP-a u 2021., 3,7 % BDP-a u 2022. i 2,9 % BDP-a u 2023. Nakon smanjenja na 48 % BDP-a u 2019., prema Programu stabilnosti za 2020. očekuje se da će u 2020. udio duga opće države u BDP-u porasti na 61,2 %. Na makroekonomske i fiskalne izgledе utječe vrlo izražena nesigurnost izazvana pandemijom bolesti COVID-19.
- (14) Slovačka je u okviru koordiniranog Unijina pristupa na pandemiju bolesti COVID-19 odgovorila donošenjem proračunskih mjera za povećanje kapaciteta svojeg zdravstvenog sustava, ograničenje pandemije i pomoć osobito ugroženim građanima i

⁶ Uredba (EU) br. 2020/460 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. ožujka 2020. o izmjeni uredaba (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013 i (EU) br. 508/2014 s obzirom na posebne mjere za mobilizaciju ulaganja u zdravstvene sustave država članica i u druge sektore njihovih gospodarstava u odgovoru na izbijanje bolesti COVID-19 (Investicijska inicijativa kao odgovor na koronavirus) (SL L 99, 31.3.2020., str. 5.) i Uredba (EU) 2020/558 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2020. o izmjeni uredbi (EU) br. 1301/2013 i (EU) br. 1303/2013 u pogledu posebnih mjera radi pružanja iznimne fleksibilnosti za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova u odgovoru na izbijanje bolesti COVID-19 (SL L 130, 24.4.2020., str. 1.).

⁷ Neto primarni državni rashodi uključuju ukupne državne rashode bez rashoda za kamate, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije i nediskrecijskih promjena u rashodima za naknade u slučaju nezaposlenosti. Nacionalno financirane bruto investicije u fiksni kapital izgladuju se za četverogodišnje razdoblje. Uračunane su diskrecijske mjere na prihodovnoj strani ili povećanja prihoda propisana zakonom, dok se jednokratne mjere na prihodovnoj i rashodovnoj strani poništavaju.

sektorima. Prema Programu stabilnosti za 2020., vrijednost tih proračunskih mjera iznosi 2,6 % BDP-a. Među poduzetim su mjerama naknade plaće radnicima, subvencije za samozaposlene osobe, programi potpore u slučaju bolovanja i njege te nabava medicinskih proizvoda povezanih s pandemijom bolesti COVID-19. Osim toga, Slovačka je najavila mjere koje će pridonijeti potpori likvidnosti poduzeća bez izravnog proračunskog učinka, koje se u Programu stabilnosti za 2020. procjenjuju na 3 % BDP-a. Riječ je o odgodi plaćanja poreza na dohodak i socijalnih doprinosa u slučaju smanjenja prihoda za više od 40 % (1,4 % BDP-a) te jamstvima za zajmove (1,6 % BDP-a). Mjere koje je Slovačka poduzela općenito su u skladu sa smjernicama iz Komunikacije Komisije o koordiniranom gospodarskom odgovoru na pandemiju bolesti COVID-19. Puna provedba tih mjera uz preusmjeravanje fiskalnih politika prema ostvarenju razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija kada to gospodarski uvjeti dopuste, pridonijet će očuvanju fiskalne održivosti u srednjem roku.

- (15) Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2020. predviđa se da će ne bude li promjene politika u Slovačkoj ukupni saldo opće države iznositi –8,5 % BDP-a u 2020. te –4,2 % u 2021. Predviđa se da će udio duga opće države u BDP-u ostati ispod 60 % u 2020. i u 2021.
- (16) Komisija je 20. svibnja 2020. objavila izvješće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora jer je Slovačka u 2020. planirala premašiti referentnu vrijednost deficita od 3 % BDP-a. Analiza općenito upućuje na zaključak da kriterij deficita kako je definiran u Ugovoru i Uredbi (EZ) br. 1467/1997 nije ispunjen.
- (17) Slovačka je na izbijanje pandemije bolesti COVID-19 reagirala brzim i dosad nezabilježenim mjerama za suzbijanje i sprječavanje daljnjeg širenja virusa. Nakon što je 6. ožujka 2020. zabilježen prvi slučaj, Slovačka je proglasila izvanredno stanje od 12. ožujka 2020. i uvela mjere strogog ograničavanja socijalnih kontakata, pravila o karanteni i sanitarna pravila te ograničenja putovanja. U važnim gospodarskim sektorima nekoliko su tjedana bile zatvorene trgovine i prekinuta proizvodnja, dok vlada krajem travnja 2020. nije počela postupno ublažavati ograničenja. Stoga se očekuje da će slovačko gospodarstvo 2020. pasti u duboku recesiju zbog negativnih posljedica za privatnu potrošnju, ulaganja i trgovinu. Predviđa se naglo smanjenje gospodarstva za 6,7 % u 2020. te rast stope nezaposlenosti s 5,8 % u 2019. na 8,8 % u 2020. Slovačka je donijela nekoliko vrsta mjera za ublažavanje negativnih posljedica krize, među ostalim preraspodijelila je 1,2 milijarde EUR neiskorištenih sredstava iz fondova kohezijske politike. Među poduzetim su mjerama programi skraćenog radnog vremena uz naknadu plaće, potpora dohotku zaposlenika u obliku naknada u slučaju bolovanja i njege te subvencije za samozaposlene osobe kako bi im se nadoknadio gubitak prihoda. Druge mjere za potporu likvidnosti poduzeća i samozaposlenih osoba uključuju bankovne kredite, odgodu plaćanja poreza i doprinosa za socijalno osiguranje te bankovna jamstva i povoljne kamate. Program zajmova za mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), za koji je prvotno bilo namijenjeno 38 milijuna EUR, bit će pojačan sredstvima u iznosu od 330 milijuna EUR iz neiskorištenih fondova Unije i 500 milijuna EUR iz nacionalnog programa. Poduzete su i druge mjere, primjerice obustava poreznih revizija i obvezâ plaćanja predujmova poreza te odgoda plaćanja najamnina za poduzeća i pojedince.
- (18) Zbog pandemije bolesti COVID-19 još je bitnije da Slovačka nastavi uklanjati strukturne nedostatke svojeg zdravstvenog sustava. Nužna su dodatna ulaganja kako bi se povećala njegova otpornost, smanjio manjak radne snage u zdravstvu te osigurala odgovarajuća dostupnost ključnih medicinskih proizvoda i kritične infrastrukture. Usporedno s nastojanjima da se u budućnosti osigura dostatan broj zdravstvenih

radnika, učinkovitim politikama mogla bi se smanjiti neravnomjerna zemljopisna raspoređenost liječnika i cjelokupnom stanovništvu osigurati pristup skrbi. Modernizacija mreže bolnica i rješavanje strukturnog problema nedovoljnog financiranja državnih bolnica ključni su za povećanje kvalitete i troškovne učinkovitosti zdravstvenih usluga. Kako bi se smanjio pritisak na bolnice i poboljšalo upravljanje kroničnim bolestima, potrebno je ojačati primarnu zdravstvenu zaštitu i poboljšati koordinaciju različitih razina i vrsta skrbi. Posebno zabrinjava nedovoljan pristup kvalitetnoj i cjenovno pristupačnoj dugotrajnoj skrbi, koji je posljedica općeg nedovoljnog financiranja usluga skrbi u zajednici i kućne skrbi, fragmentiranog upravljanja i nedostatka sustavne koordinacije socijalnih i zdravstvenih usluga.

- (19) Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 iznijela je na vidjelo već postojeće socijalne probleme u Slovačkoj. Stvorila je hitnu potrebu da se radnicima na prikladan način nadoknadi gubitak prihoda, u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima. Kako bi se ublažio učinak krize na zaposlenost, uvedeni su programi skraćenog radnog vremena, uz doprinos iz fondova Unije. Prema Komisijinoj prognozi predviđa se povećanje stope nezaposlenosti na 8,8 % u 2020. i poboljšanje na 7,1 % u 2021. Unatoč određenom povećanju fleksibilnosti u 2018., za slovački sustav naknada u slučaju nezaposlenosti karakteristični su strogi uvjeti za ostvarivanje prava na naknadu, relativno kratko razdoblje isplate naknada (u pravilu šest mjeseci, uz kraća produljenja tijekom krize) i niske stope zamjene za korisnike. Neke su skupine posebno ugrožene zbog krize i mogle bi se suočiti s ograničenim pristupom uslugama socijalne zaštite i skrbi, primjerice marginalizirane romske zajednice, koje često nemaju pristup osnovnim uslugama, te starije i niskokvalificirane osobe.
- (20) Kriza je povećala potrebu za razvojem digitalnih vještina stanovništva, među ostalim nastavnika, kao i potrebu za proširenjem širokopojasne mreže jer mnogi učenici, posebno u marginaliziranim romskim zajednicama, i dalje nemaju internetsku vezu ni druge preduvjete za učenje kod kuće. Još su prisutne poteškoće u pogledu jednakog pristupa kvalitetnom i uključivom obrazovanju, što je vidljivo iz toga što na razine osnovnih vještina i opću uspješnost učenika snažno utječe njihovo socioekonomsko podrijetlo. Velike su razlike u uspješnosti među školama i regijama, što pokazuju visoke stope ranog napuštanja obrazovanja i osposobljavanja, posebno u istočnoj Slovačkoj. Privlačnost učiteljske profesije i kvaliteta inicijalnog obrazovanja učitelja i nastavnika i dalje su niski. Osim toga, nacionalna stopa upisa djece u programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, posebno djece mlađe od tri godine, najniža je u EU-u, što dodatno negativno utječe na odgojno-obrazovne ishode.
- (21) Zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19 Slovačka bi dobro usmjerenim zajmovima i jamstvima trebala hitno pružiti potporu likvidnosti poduzeća, osobito malih i srednjih, primjenom nove fleksibilnosti predviđene privremenim okvirom za državne potpore u svrhu podrške gospodarstvu i preraspodjelom sredstava iz fondova kohezijske politike. Odgovarajućim jamstvima za osiguranje od rizika, u kombinaciji s niskim kamatnim stopama i dugim rokovima dospijea, posrednicima se može omogućiti brže odobravanje, a poduzećima brže dobivanje zajmova. U procesu izrade i provedbe tih mjera treba voditi računa o otpornosti bankarskog sektora. Omogućavanjem odgode plaćanja poreza i socijalnih doprinosa mogu se dodatno ublažiti kratkoročna ograničenja likvidnosti MSP-ova i samozaposlenih osoba. Prioriteti Slovačke u srednjoročnom razdoblju i dalje su borba protiv utaje poreza i poboljšanje porezne discipline, u cilju održivosti javnih financija, promicanja jednakih uvjeta i olakšanja gospodarskog oporavka. Kako bi se osigurala održivost stanja

novčanih tokova MSP-ova, važno je da se javna tijela na svim razinama i poduzeća upozore na brže plaćanje računa svojim dobavljačima.

- (22) Poticanje razvoja povoljnog poslovnog okruženja i poboljšanje kvalitete javnih usluga ključni su za oporavak i stvaranje poticajnije ulagačke klime. Kako bi mjere za oporavak bile djelotvorne, važno je smanjiti nepotrebno administrativno opterećenje i pojednostavniti postupke, primjerice učinkovitim korištenjem jedinstvene kontaktne točke za poduzeća. Ukupna je učinkovitost slovačkih javnih institucija i uprave i dalje niska i mogla bi se poboljšati daljnjom digitalizacijom, boljom koordinacijom i planiranjem digitalne infrastrukture te razvojem softvera. Daljnjim reformama mogla bi se poboljšati koordinacija donošenja politika i izrade propisa te postići visoka učinkovitost javne službe i upravljanja ljudskim resursima. Slovačka bi mogla ojačati otpornost svojeg gospodarstva ako riješi problem fragmentiranog upravljanja istraživačkim i inovacijskim ekosustavom, čime bi se povećao inovacijski kapacitet poduzeća, posebno MSP-ova. Boljom suradnjom poduzeća, istraživačkog sektora, akademske zajednice i javnog sektora može se potaknuti razmjena znanja i vještina te pomoći poduzećima da budu inovativna i razviju nove radne i proizvodne kapacitete.
- (23) Kako bi se potaknuo gospodarski oporavak, bit će važno dati prednost provedbi i financiranju već razrađenih projekata javnih ulaganja i promicati privatna ulaganja, među ostalim na temelju relevantnih reformi. Da bi slabije razvijenim regijama omogućila napredak u smislu stjecanja znanja, konkurentnosti i produktivnosti, Slovačka će trebati strateški ulagati, posebno u razvoj infrastrukture (uključujući digitalne i druge ključne usluge) i poboljšanje prometnih mreža. Pandemija bolesti COVID-19 iznijela je na vidjelo postojeće razlike u razvoju digitalne infrastrukture. Širenjem pokrivenosti i brzine širokopojsnih mreža osigurat će se ujednačen i bolji pristup internetu. Slovački obrazovni sustav i tržište rada mogli bi se poboljšati mjerama za omogućavanje stjecanja odgovarajućih vještina u kontekstu gospodarskih i društvenih promjena, primjerice cjeloživotnim učenjem, bližom suradnjom poslovnog i obrazovnog sektora na svim razinama te boljim povezivanjem programa osposobljavanja i prekvalifikacije sa sadašnjim i budućim potrebama tržišta rada.
- (24) Radi oporavka gospodarskog rasta Slovačka će u narednim godinama trebati poduzeti mjere politika i ciljano ulagati kako bi iskoristila prilike za izgradnju održivijeg gospodarstva s većom dodanom vrijednošću. Pritom bi trebala voditi računa o regionalnim razlikama. Dodatne bi napore trebalo uložiti prvenstveno u smanjenje energetske intenziteta industrije, potporu energetske učinkovitijim rješenjima, posebno u kućanstvima, i ulaganje u obnovljive izvore energije, kako je utvrđeno u nacionalnom energetske i klimatskom planu Slovačke. Poticajnije regulatorno okruženje moglo bi pridonijeti povećanju udjela energije iz obnovljivih izvora u opskrbi energijom. Bilo bi dobro da Slovačka ubrza provedbu akcijskog plana za transformaciju regije Horná Nitre, preusmjeri sredstva u pronalaženje rješenja za cijelu regiju i iskoristi priliku za ubrzanje procesa postupnog prestanka korištenja ugljena. Smanjenje onečišćenja zraka uzrokovanog izgaranjem krutih goriva i povećanjem emisija iz prometa, poboljšanje sustava gospodarenja otpadom s pomoću inovativnih rješenja za prikupljanje i obradu otpada, dovršenje vodovodne i kanalizacijske mreže radi rješavanja sanitarnih problema, podupiranje projekata pametnih mreža i prelazak industrije na klimatski neutralno i kružno gospodarstvo mogli bi Slovačku usmjeriti prema održivom gospodarskom rastu. Slovačka bi izradom programa za korištenje sredstava iz Fonda za pravednu tranziciju u razdoblju 2021.–2027. mogla lakše odgovoriti na neke izazove prelaska na klimatski neutralno gospodarstvo, osobito u

područjima iz Priloga D Izvješću za Slovačku⁸. To bi Slovačkoj omogućilo da na najbolji način iskoristi sredstva iz tog fonda.

- (25) Zbog novih trendova u međunarodnom organiziranom kriminalu, kao što je zlouporaba pravnih subjekata u svrhu pranja novca, Slovačka bi trebala što prije poboljšati svoj okvir za sprječavanje pranja novca radi sprječavanja i borbe protiv gospodarskog kriminala. Razumijevanje izloženosti rizicima i dalje je na niskoj razini, unatoč ambicioznim vladinim planovima za jačanje sprječavanja, istraga i kaznenog progona slučajeva pranja novca. Zbog ograničenosti ljudskih resursa i osposobljavanja otežan je učinkovit nadzor stručnjaka uključenih u osnivanje trgovačkih društava. Mjerama poduzetima u okviru vladina akcijskog plana još nisu uspostavljeni instrumenti za učinkovito otkrivanje i kazneni progon kaznenih djela pranja novca te oduzimanje imovine stečene takvim djelima.
- (26) Iako se ove preporuke prije svega odnose na ublažavanje socioekonomskih posljedica pandemije i olakšavanje gospodarskog oporavka, preporuke za Slovačku iz 2019. koje je Vijeće usvojilo 9. srpnja 2019. odnosile su se i na reforme koje su iznimno važne za uklanjanje srednjoročnih i dugoročnih strukturnih nedostataka. Te su preporuke i dalje relevantne i kontinuirano će se pratiti tijekom godišnjeg ciklusa europskog semestra sljedeće godine. Isto vrijedi i za preporuke koje se odnose na investicijske politike. O tim potonjim preporukama trebalo bi voditi računa pri izradi strateških programa financiranja kohezijske politike nakon 2020., među ostalim i pri izradi mjera ublažavanja i strategija izlaska iz aktualne krize.
- (27) Slovačka bi trebala nastaviti predano raditi na otklanjanju konkretnih problema integriteta svojeg pravosudnog sustava, koji bi mogli narušiti povjerenje u njegovo učinkovito funkcioniranje. Ostvaren je tek ograničen napredak u provedbi reformi za borbu protiv korupcije u Slovačkoj. Još nisu pokrenute ni provedene brojne reforme kojima je cilj sprječavanje korupcije, uključujući pravila o lobiranju, primanju darova, nespojivosti dužnosti i kontaktu s trećim stranama u postupku donošenja odluka te zaštiti zviždača. Statistički podaci o kaznenim djelima variraju, ali broj istraga slučajeva korupcije na visokoj razini i dalje je nizak, premda naponi uloženi u sankcioniranje pravnih osoba postižu određeni učinak.
- (28) Europski semestar pruža okvir za kontinuiranu koordinaciju gospodarskih politika i politika zapošljavanja u Uniji, što može pridonijeti održivom gospodarstvu. Države članice u svojim su nacionalnim programima reformi za 2020. razmislile postignuti napredak u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja. Osigura li punu provedbu preporuka navedenih u nastavku, Slovačka će pridonijeti napretku u ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja i zajedničkim nastojanjima da se u Uniji zajamči konkurentna održivost.
- (29) Bliska koordinacija među gospodarstvima u ekonomskoj i monetarnoj uniji ključna je za brz oporavak od gospodarskih posljedica bolesti COVID-19. Slovačka bi, kao država članica čija je valuta euro i uzimajući u obzir političke smjernice Euroskupine, trebala osigurati usklađenost svojih politika s preporukama za europodručje i s politikama drugih država članica europodručja.
- (30) Komisija je u okviru Europskog semestra 2020. provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Slovačke i objavila je u Izvješću za Slovačku za 2020. Ocijenila je i Program stabilnosti za 2020. i Nacionalni program reformi za 2020. te mjere poduzete nakon preporuka upućenih Slovačkoj prethodnih godina. Komisija je u obzir

⁸

SWD(2020) 524 final.

uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socioekonomsku politiku u Slovačkoj nego i njihovu usklađenost s pravilima i smjernicama Unije jer je potrebno unaprijediti opće gospodarsko upravljanje u Uniji na način da se s razine Unije pridonosi budućim nacionalnim odlukama.

- (31) Uzimajući u obzir tu ocjenu, Vijeće je ocijenilo Program stabilnosti za 2020. i njegovo je mišljenje⁹ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Slovačka u 2020. i 2021. poduzme djelovanje kojemu je cilj:

1. U skladu s općom klauzulom o odstupanju, poduzeti sve potrebne mjere i učinkovito odgovoriti na pandemiju, održati gospodarstvo i pružiti potporu oporavku koji će uslijediti. Kada to gospodarski uvjeti dopuste, provoditi fiskalne politike s ciljem postizanja razboritih srednjoročnih fiskalnih pozicija i osiguravanja održivosti duga, uz istodobno poticanje ulaganja. Povećati otpornost zdravstvenog sustava kad je riječ o zdravstvenim djelatnicima, ključnim medicinskim proizvodima i kritičnoj infrastrukturi. Poboljšati primarnu zdravstvenu skrb i koordinaciju različitih vrsta skrbi.
2. Svim građanima osigurati odgovarajuću nadoknadu dohotka i pristup socijalnoj zaštiti i osnovnim uslugama. Ojačati digitalne vještine. Osigurati jednak pristup kvalitetnom obrazovanju.
3. Učinkovito provoditi mjere kojima se malim i srednjim poduzećima i samozaposlenim osobama osigurava dodatna likvidnost. Riješiti problem neujednačene digitalne infrastrukture. Dati prednost provedbi i financiranju već razrađenih projekata javnih ulaganja i promicati privatna ulaganja za potporu oporavku gospodarstva. Usmjeriti ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju, posebno u čistu i učinkovitu proizvodnju i korištenje energije i resursa, održivi javni prijevoz i gospodarenje otpadom.
4. Osigurati učinkovit nadzor i provedbu okvira za sprječavanje pranja novca. Boljom koordinacijom i donošenjem politika stvoriti povoljno poslovno okruženje i osigurati kvalitetne javne usluge. Otkloniti probleme integriteta pravosudnog sustava.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće
Predsjednik*

⁹ U skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97.